



# สวัสดีปีใหม่ ๒๕๖๖

๑ มกราคม วันสถาปนาเนติบัณฑิตยสภา

## ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTE

เดือนมกราคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๔๐๒ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>





## สารอวยพรปีใหม่ ๒๕๖๖

ของ

นายโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ

ประธานศาลฎีกา ในฐานะนายกเนติบัณฑิตยสภา



เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๖ ผมขอส่งความสุขและความปรารถนาดีแต่สมาชิกเนติบัณฑิตยสภา ตลอดจนนักกฎหมายทุกท่าน

ในปีที่ผ่านมา ช่วงที่ประเทศไทยประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับความร่วมมือจากกรรมการเนติบัณฑิตยสภา คณาจารย์ และบุคลากรทุกท่านในการเพิ่มความระมัดระวังในการทำงาน การพัฒนาปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับระบบการเรียนการสอน การให้บริการต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ ฯลฯ ทำให้การดำเนินงานของเนติบัณฑิตยสภาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จวบจนปัจจุบัน ผมในฐานะนายกเนติบัณฑิตยสภาขอชื่นชมและเป็นกำลังใจให้ทุกท่านในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มีต่อวิชาชีพกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มั่นคงยิ่งขึ้น

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ผมขออาราธนาอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกท่านเคารพนับถือ โปรดดลบันดาลให้สมาชิกเนติบัณฑิตยสภาและครอบครัว นักศึกษาวิชากฎหมาย ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายทุกท่าน จงประสบความสุข ความเจริญ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์เปี่ยมด้วยสติปัญญา ความรู้ และความสามารถ ดำรงตนอยู่ในกรอบแห่งคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิแห่งเนติบัณฑิตไทย และร่วมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

(นายโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ)

ประธานศาลฎีกา





# เนื่องจากปก

หม่อมราชวงศ์ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์\*

## พระราชดำริจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภา : ๑ มกราคม วันก่อตั้งเนติบัณฑิตยสภา

เนติบัณฑิตยสภามีกำเนิดสืบเนื่องมาจากโรงเรียนกฎหมาย เนื่องมาแต่พระบรมราชโองบายในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีพระราชประสงค์ให้กิจการศาลยุติธรรมเป็นไปด้วยดี ตามความต้องการของประเทศ โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔ นับตามปัจจุบัน พ.ศ. ๒๔๓๕) พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์) ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมพระองค์แรก ประมาณ ๒ ปีต่อมา ก็ทรงกราบถวายบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งเพื่อไปราชการที่ยุโรป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ตั้งกรมหลวงพิชิตปรีชากร เป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ในปี ร.ศ. ๑๑๓ (พ.ศ. ๒๔๓๗) แต่พระองค์ประจวบรอย ๆ จึงทรงกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่ง หลังจากนั้น ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ตั้งพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ (กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์) เป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๕ (พ.ศ. ๒๔๓๙) นับตามปัจจุบัน พ.ศ. ๒๔๔๐) เมื่อทรงจัดระเบียบศาลให้ดีขึ้นแล้ว พระองค์ได้สนองพระราชประสงค์ของพระราชบิดา โดยทรงจัดตั้งโรงเรียนกฎหมายขึ้นเมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) และมีการสอบไล่เป็นเนติบัณฑิตรุ่นแรกในปีเดียวกันนั่นเอง

\* อำนวยการกองบริการ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

## ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

เดือน มกราคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๔๐๒

### สารบัญ

- ๒ สารอวยพรปีใหม่
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๔ เนื่องจากปก
- ๖ ปัญหาจากข้อหารือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๑๑ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๓ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๕ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง
- ๑๘ บทความเรื่อง “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕” ตอนจบ
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อำนวยการประชาสัมพันธ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม รองประธานฝ่ายอำนวยการ

- นายภานุภา นุญชสมบัติ ฝ่ายอำนวยการ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พรกิจ ● นางสาวสุภาภรณ์ ไชยปุณณะ ● นายทรงพล สุวรรณพงศ์
- นางสาวรุชา เหมเวช ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร ● นายเชษฐ สุขสมเกษม กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นายภานุภา นุญชสมบัติ
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชนินทรลีลา ● นายอำนาจ เนตยสุภา
- นายทีปกร โกมลพันธ์พร ฝ่ายดำเนินการ นางสาวพรณวริน แต่งอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสวัณณะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง
- เกษียณ จัดส่ง ● นางสาววิศรา สุขโสภี



บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

ในราวเดือนกรกฎาคมหรือเดือนสิงหาคม ร.ศ. ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นผู้กำกับดูแลราชการในศาลหลวงและกระทรวงยุติธรรม แต่ทรงกำกับดูแลได้เพียง ๒ ถึง ๓ เดือน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สืบพระบรมราชสันตติวงศ์ดำรงสิริราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้ต้องปลดราชการศาลและกระทรวงยุติธรรมไปทรงรับพระราชภาระ

เมื่อโรงเรียนกฎหมายเปิดสอนมาได้ ๑๗ ปี มีเนติบัณฑิตมากขึ้น และแยกย้ายกันไปประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย เป็นผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริจัดการตั้งเนติบัณฑิตยสภา **เพื่อประสงค์ที่จะบำรุงการศึกษาวินิจฉัยกฎหมาย ทั้งการรักษาความประพฤติของทนายความให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม ให้สาธารณชนได้อาศัยทนายความซึ่งมีความสามารถ และสมควรจะเชื่อถือได้ดียิ่งขึ้น**<sup>๑</sup> ในเดือนธันวาคม ร.ศ. ๑๓๓ (พ.ศ. ๒๔๕๗) ได้พระราชทานบันทึกเรื่องเนติบัณฑิตยสภาที่พระองค์ได้ทรงจัดทำขึ้น และได้ทรงลงพระบรมนามาภิไธยไว้ข้างท้าย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพระยาอภัยราชา เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ประทับกับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฐ์ อธิบดีศาลฎีกา เลือกกรรมการขึ้น ๗ คน ตามพระราชบัญญัติ



ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฐ์ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายร่างข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา เพื่อทรงมีพระราชวินิจฉัย



หลังจากที่ได้ทรงตรวจแก้ไขแล้ว ก็ได้พระราชทานกลับมาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๗ (นับตามแบบปัจจุบัน พ.ศ. ๒๔๕๘) จึงถือเอาวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๕๗ เป็นวันก่อตั้งเนติบัณฑิตยสภา



เมื่อเลือกกรรมการได้ ๗ คนแล้ว เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือเชิญกรรมการทั้ง ๗ คน ประชุม โดยมีการประชุม ๒ ครั้ง การประชุมคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นการเลือกตั้งกรรมการอีก ๘ คน ให้ครบ ๑๕ คน ตามพระราชบัญญัติการประชุมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ กรรมการทั้ง ๑๕ คน มาประชุม เพื่อพิจารณาแต่งตั้งกรรมการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ และพิจารณาตั้งเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเชิญเป็นสมาชิกพิเศษของเนติบัณฑิตยสภา และในการประชุมครั้งนี้ที่ประชุม

<sup>๑</sup> พระราชดำรัสตอบคำถวายไชยมงคลของพระบรมวงศานุวงศ์ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๗





มีมติให้กราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงรับตำแหน่งเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และทรงเป็นสมาชิกพิเศษของเนติบัณฑิตยสภา และเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ (๒๕๕๘) เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ในฐานะสภานายกพิเศษ ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลอัญเชิญให้ทรงรับเป็นเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และทรงเป็นสมาชิกพิเศษของเนติบัณฑิตยสภา และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับเป็นเนติบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และสมาชิกพิเศษของเนติบัณฑิตยสภา



เมื่อวันอังคารที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ (๒๕๕๘) เวลาบ่าย ๕ โมงเย็น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเหยียบศาลสถิตย์ยุติธรรม เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม พร้อมด้วยผู้พิพากษา ตุลาการเจ้านาที่หังปวงคอยรับเสด็จอยู่ที่หน้าศาลสถิตย์ยุติธรรม

เมื่อเสด็จฯ ถึง เสนาบดีและผู้พิพากษาตุลาการเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท แล้วตั้งริ้วหน้าเสด็จพระราชดำเนินขึ้นเหยียบศาลสถิตย์ยุติธรรมทางบรรดากลาง ไปประทับยังพระราชอาสน์ อธิบดีผู้พิพากษา ๗ ศาล ในสนามสถิตย์ยุติธรรม กราบบังคมทูลรายงานประจำวัน แล้วเสนาบดีอ่านคำถวายความภักดีของผู้พิพากษาตุลาการ แล้วอัญเชิญเสด็จให้ทรงพระมหากรุณารับฉลองพระองค์ครุยของเนติบัณฑิตสยาม พระยาจักรปาณิศรศีลวิสุทธิ์ นายกเนติบัณฑิตยสภา เชิญพานทองฉลองพระองค์ครุย ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

เมื่อทรงรับฉลองพระองค์ครุยแล้ว มีพระราชดำรัสตอบ แลพระราชทานเสื้อครุยแก่เนติบัณฑิตสยาม แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ รัตนวราภรณ์ แต่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ อธิบดีศาลฎีกา

มหาปรมาภรณ์ ช่างเผือกชั้นสูงสุด แก่เจ้าพระยาอภัยราชา เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แลสัญญาบัตร แก่ข้าราชการในกระทรวงยุติธรรมอีกหลายคน ดังจะได้มีแจ้งในหนังสือราชกิจจานุเบกษาตามระเบียบต่อไป เมื่อเสร็จการพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้ว เสด็จพระราชดำเนินกลับ



ครั้งเวลา ๒ ทุ่ม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ เสด็จพระกระยาหาร พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการ ณ ศาลสถิตย์ยุติธรรม ในเวลาประทับเสวย พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ กราบบังคมทูลถวายอาศิรวาทไชยมงคล แลบรรดาผู้ได้รับพระราชทานอยู่นั้น ได้ยืนขึ้นถวายไชยมงคลพร้อมกัน แตรบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบ แล้วเสด็จฯ ประทับ ณ ห้องกลาง สภานายกแลเลขานุการแห่งเนติบัณฑิตยสภา เชิญสมุดทะเปียนเนติบัณฑิตขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ให้ทรงลงพระบรมนามาภิไธย ตามธรรมเนียม แล้วเสด็จฯ ประทับอยู่จนเวลาอันสมควร เสด็จพระราชดำเนินกลับสู่ยังพระบรมมหาราชวัง



หมายเหตุ บทความนี้ใช้ตัวสะกดและอักขรวิธีการเขียนตามแบบเดิม

ภาพหน้าปกโดย : นายพงศ์ชัย เกศวารีรักษ์ (อดีตผู้อำนวยการกองคลัง เนติบัณฑิตยสภา)





## สิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างก่อสร้างกรณีผู้รับจ้างลงมือก่อสร้างก่อนได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มงาน\*\*

### ข้อเท็จจริง

สำนักงาน ก. ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ก่อสร้างอาคารสำนักงานพร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบ ซึ่งข้อ ๕ ของสัญญาจ้างก่อสร้างได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงาน ก. ให้เริ่มทำงาน และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายใน ๒๗๐ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงาน ก. ให้เริ่มทำงาน เนื่องจากสถานที่ที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ของทางราชการที่ยังไม่ได้รับอนุมัติให้เข้าใช้ประโยชน์ แต่ผู้รับจ้างได้ลงมือก่อสร้างไปก่อนการได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงาน ก. ให้เริ่มทำงาน

### ข้อหาหรือ

สำนักงาน ก. จึงขอหาหรือว่า

๑. เนื่องจากในส่วนที่ผู้รับจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างไปก่อน ถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา สำนักงาน ก. มีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาหรือปฏิเสธไม่รับมอบงานนั้นได้หรือไม่อย่างไร

๒. หากสำนักงาน ก. ได้เข้าทำการสำรวจตรวจสอบแล้ว งานที่ผู้รับจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างไปก่อนถูกต้องตามรูปแบบสัญญา สำนักงาน ก. จะสามารถรับงานและเบิกจ่ายเงินให้ผู้รับจ้างได้หรือไม่อย่างไร

### คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า

๑. ตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๕ กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงานให้เริ่มทำงาน เงื่อนไขการเข้าทำงานหลังจากได้รับแจ้งดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติ เพราะพื้นที่ก่อสร้างดังกล่าวเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งต้องขออนุมัติให้เข้าใช้ประโยชน์เสียก่อนจึงจะเข้าไปใช้ได้ การที่ผู้รับจ้างเข้าไปทำงานในพื้นที่ดังกล่าวก่อนได้รับแจ้งจากสำนักงาน ก. จึงเป็นการปฏิบัติผิดสัญญาและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงาน ก. ได้ สำนักงาน ก. ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างจึงมีสิทธิบอกเลิกสัญญาตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๕ และใช้

\* ผู้อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการในหน้าที่รองเลขานุการอัยการสูงสุด

\*\* ส่วนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ ท. ๒๘/๒๕๕๖





สิทธิของผู้ว่าจ้างภายหลังการบอกเลิกสัญญา รวมทั้ง การกำหนดค่าเสียหายตามสัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๑๖ (สิทธิของผู้ว่าจ้างภายหลังบอกเลิกสัญญา)<sup>๑</sup> และ ๑๗ (การกำหนดค่าเสียหาย)<sup>๒</sup> ซึ่งถ้าหากสำนักงาน ก. เห็นว่า งานที่ก่อสร้างไม่อาจใช้ประโยชน์ได้ตามความประสงค์ ของสำนักงาน ก. หรือสำนักงาน ก. ไม่ได้รับอนุญาตให้ ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวอันจะต้องมีการรื้อถอน สิ่งก่อสร้างดังกล่าวและทำพื้นที่ให้เป็นดังเดิม สำนักงาน ก. ย่อมเรียกร้องค่าเสียหายจากการดำเนินการดังกล่าว จากผู้รับจ้างได้

๒. ถ้าสำนักงาน ก. ตรวจสอบแล้วเห็นว่า งาน ก่อสร้างที่ดำเนินการไปก่อนนั้นถูกต้องตามรูปแบบ สัญญา สำนักงาน ก. ก็อาจรับงานซึ่งผู้รับจ้างได้ทำไว้ได้ และดำเนินการต่อไปตามสัญญา หรือถ้าผู้รับจ้างดำเนินการก่อสร้างจนแล้วเสร็จ สำนักงาน ก. ก็อาจตรวจรับ และเบิกจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญาได้ ทั้งนี้เพราะการ บอกเลิกสัญญาเป็นสิทธิ เมื่อสำนักงาน ก. ไม่ใช้สิทธิเลิก สัญญา และเลือกที่จะรับชำระหนี้ตามสัญญา สำนักงาน ก. ก็ต้องชำระหนี้ค่าจ้างตอบแทนผู้รับจ้างเช่นกัน

## หมายเหตุ

๑. ตามข้อหาหรือนี้เป็นกรณีที่ได้มีการลงนามใน สัญญาจ้างก่อสร้างระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างแล้ว เพียงแต่ผู้รับจ้างได้เข้าทำงานก่อนที่ผู้ว่าจ้างจะมีหนังสือ แจ้งให้เริ่มทำงานตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา ซึ่งเรื่องนี้ สำนักงาน ก. ได้หารือไปยังคณะกรรมการว่าด้วยการ พัสตุ กรมบัญชีกลาง (กพ.) ด้วยแล้ว โดย กพ. มีความ เห็นว่า สำนักงาน ก. มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจมิใช่ส่วน ราชการ กรณีจึงไม่อยู่ในบังคับที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม<sup>๓</sup> แต่ชอบที่จะต้องถือปฏิบัติตาม ข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุของสำนักงาน ก. และเห็นว่า กรณีนี้หากเทียบเคียงกับกรณีของส่วนราชการ หากมี การลงนามในสัญญาแล้วย่อมก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ ระหว่างคู่สัญญา โดยต้องผูกพันตามข้อกำหนดและ เงื่อนไขแห่งสัญญารวมทั้งเอกสารแนบท้ายสัญญาซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาด้วย และให้สำนักงาน ก. หารือ ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งมีอำนาจหน้าที่ให้ ความเห็นทางกฎหมายโดยตรง เนื่องจากการหารือ เกี่ยวกับการใช้สิทธิและหน้าที่ตามสัญญา

### ๑ สัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๑๖ สิทธิของผู้ว่าจ้างภายหลังบอกเลิกสัญญา

ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญา ผู้ว่าจ้างอาจทำงานนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จ ผู้ว่าจ้างหรือ ผู้ที่รับจ้างทำงานนั้นต่อมีสิทธิใช้เครื่องใช้ในการก่อสร้าง สิ่งก่อสร้างขึ้นชั่วคราวสำหรับงานก่อสร้างและวัสดุต่าง ๆ ซึ่งเห็นว่าจะ ต้องสงวนเอาไว้เพื่อการปฏิบัติงานตามสัญญาตามที่เห็นสมควร

ในกรณีดังกล่าว ผู้ว่าจ้างมีสิทธิริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมดหรือบางส่วนตามแต่จะเห็นสมควร นอกจากนั้น ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหาย ซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา และค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการทำงานนั้นต่อให้แล้วเสร็จตามสัญญา และค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานเพิ่ม (ถ้ามี) ซึ่งผู้ว่าจ้างจะหักเอาจากเงินประกันผลงานหรือจำนวนเงินใด ๆ ที่จะจ่ายให้แก่ผู้รับจ้างก็ได้

### ๒ สัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๑๗ การกำหนดค่าเสียหาย

ค่าปรับหรือค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากผู้รับจ้างตามสัญญานี้ ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะหักเอาจากจำนวนเงินค่าจ้างที่ค้างจ่ายหรือ จากเงินประกันผลงานของผู้รับจ้างหรือบังคับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาก็ได้

หากมีเงินค่าจ้างตามสัญญาที่หักไว้จ่ายเป็นค่าปรับและค่าเสียหายแล้วยังเหลืออยู่อีกเท่าใด ผู้ว่าจ้างจะคืนให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งหมด

### ๓ ในขณะที่หน่วยงานหรือเป็นข้อหาหรือนี้ ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่



ทั้งนี้ หากข้อเท็จจริงเป็นกรณีที่ผู้รับจ้างเริ่มทำงานก่อนที่จะมีการลงนามในสัญญาจ้างก่อสร้างกับผู้ว่าจ้างแล้ว ย่อมมีผลให้ความเห็นทางกฎหมายตามข้อหาข้อนี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่ง กวพ. เคยมี คำวินิจฉัย กวพ. พณ ๒ - ๔๐/๒๕๔๘ ว่า **กรณีผู้รับจ้างเข้าทำงานก่อสร้างก่อนลงนามสัญญา** งานดังกล่าวเป็นการจัดการงานนอกสั่งไม่มีผลผูกพันกรมฯ ผู้ว่าจ้าง กรมฯ ย่อมปฏิเสธไม่รับงานนั้นและให้รื้อถอนได้ แต่หากกรมฯ เห็นว่าการจัดการงานนั้น สมประโยชน์และต้องตามความประสงค์แท้จริงหรือตามความประสงค์ที่จะพึงสันนิษฐานได้ของตัวการ (กรมฯ) กรมฯ จะรับงานนั้นไว้ก็ได้และชดใช้เงินคืนให้แก่ผู้รับจ้างตามที่ผู้รับจ้างได้ออกไปอย่างตัวแทน ซึ่งหมายถึงชดใช้คืนเฉพาะเงินที่ผู้รับจ้างได้ออกแทนผู้ว่าจ้างไปเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๑ และ ๘๑๖ วรรคสอง ซึ่งจะไม่เท่ากับจำนวนเงินค่าจ้างในงานงวดที่ผู้รับจ้างได้จัดการงานนอกสั่งแทนไป ดังนั้น การที่กรมฯ จะรับงานดังกล่าวไว้และลงนามสัญญาหลังจากที่ผู้รับจ้างก่อสร้างไปก่อนเป็นการปฏิบัติผิดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กรมฯ จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาโดยตัดเนื้องานและค่างานส่วนที่เป็นการจัดการงานนอกสั่งออกไป คงเหลือเนื้องานและค่างานส่วนที่แท้จริง พร้อมทั้งต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในงานก่อสร้างในส่วนจัดการงานนอกสั่งนั้นในสัญญา ตลอดจนการประกันความชำรุดบกพร่องนั้นด้วย และกรมฯ จะต้องขอผ่อนผันหรือยกเว้นตามข้อ ๑๒ (๒) แห่งระเบียบดังกล่าวก่อน มิฉะนั้นอาจจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าจ้าง (ค่างาน) ซึ่ง **สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ก็เคยมีความเห็นในกรณีการทำงานเสร็จก่อนทำสัญญาจ้าง**

ซึ่งเป็นการทำงานจ้างโดยไม่มีผู้ควบคุมงานว่าการดำเนินการดังกล่าวเท่ากับทำงานจ้างโดยไม่มีผู้ควบคุมงาน ผู้ควบคุมงานจึงไม่อยู่ในฐานะที่จะควบคุมงานตามสัญญาต่อไป และเมื่อไม่มีผู้ควบคุมงานก็ไม่อาจตรวจรับงานได้และไม่อาจเบิกจ่ายเงินได้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามระเบียบแบบแห่งราชการ

๒. สำหรับข้อหาข้อนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่ผู้รับจ้างปฏิบัติผิดสัญญาจ้างก่อสร้าง ข้อ ๕ ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับจ้างต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มทำงาน เงื่อนไขการเข้าทำงานหลังจากได้รับแจ้งดังกล่าวนี้เป็นเงื่อนไขที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติ เพราะพื้นที่ก่อสร้างดังกล่าวเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งต้องขออนุมัติให้เข้าใช้ประโยชน์เสียก่อนจึงจะเข้าไปใช้ได้ เมื่อผู้รับจ้างเข้าไปทำงานในพื้นที่ดังกล่าวก่อนได้รับแจ้งจากสำนักงาน ก. จึงเป็นการปฏิบัติผิดสัญญาและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงาน ก. ได้ อย่่างไรก็ดี แม้ผู้รับจ้างจะเป็นฝ่ายผิดสัญญา แต่การที่สำนักงานในฐานะผู้ว่าจ้างจะบอกเลิกสัญญาหรือไม่นั้น ย่อมเป็นสิทธิของผู้ว่าจ้าง เพราะการบอกเลิกสัญญาเป็น “สิทธิ” ซึ่ง **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติถึงสิทธิในการเลิกสัญญาไว้ตามมาตรา ๓๘๖ วรรคหนึ่ง** ที่บัญญัติว่า “ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนั้นย่อมทำด้วยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง” **และวรรคสอง** บัญญัติว่า “แสดงเจตนาดังกล่าวในวรรคก่อนนั้น ท่านว่าหาอาจจะถอนได้ไม่” ดังนั้น สิทธิในการเลิกสัญญาเป็นสิทธิซึ่งมีทางเลือก แม้ลูกหนี้จะไม่ชำระหนี้อันเป็นการผิดสัญญา ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิเลิกสัญญาได้ ถ้าเจ้าหนี้ไม่เลิกสัญญา สัญญานั้นก็ยังผูกพันอยู่ เจ้าหนี้

๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๓

“ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้





มีสิทธิขอให้บังคับลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามมาตรา ๒๑๓<sup>๕</sup> ถ้าเจ้าหนี้เลือกในทางเลิกสัญญา เจ้าหนี้ก็ไม่ต้องชำระหนี้ตอบแทน แต่ทั้งหมดสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญา คงได้แต่สิทธิกลับคืนสู่ฐานะเดิมและเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๓๙๑<sup>๕</sup> จะเลือกทั้งสองอย่างไม่ได้<sup>๖</sup> เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๘๒/๒๕๑๓ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยไว้ในตอนหนึ่งว่า “ในกรณีผิดสัญญาสิทธิของคู่สัญญาที่จะบังคับเอาแก่คู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญาย่อมมีอยู่ ๒ ประการ คือ บังคับให้ปฏิบัติการชำระหนี้ตามมูลหนี้หนึ่ง กับการบอกเลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหายหนึ่ง เมื่อจำเลยใช้สิทธิเลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหายแล้วก็ย่อมจะบังคับให้โจทก์ชำระหนี้ตามสัญญาไม่ได้ การที่จำเลยฟ้องแย้งเรียกเอาราคาตีที่โจทก์ชำระหนี้ตามสัญญาไม่ได้ การที่จำเลยฟ้องแย้งเรียกเอาราคาตีที่โจทก์ยังไม่ได้สร้างขึ้นตามสัญญานั้น เท่ากับฟ้องบังคับให้โจทก์ปฏิบัติตามสัญญานั้นเองซึ่งจำเลยจะใช้สิทธิดังนี้ทำได้ไม่” และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๖๘/๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า “ในกรณีผิดสัญญา สิทธิของคู่สัญญาที่จะบังคับเอาแก่คู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญานั้นมีอยู่สองประการ คือ บังคับให้ปฏิบัติการชำระหนี้ตามมูลหนี้ประการหนึ่ง กับบอกเลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหาย

อีกประการหนึ่ง คดีนี้โจทก์อ้างว่าถ้าจำเลยสร้างตึกแถวเสร็จโจทก์จะได้กรรมสิทธิ์และได้ค่าเช่านั้น เท่ากับโจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญา โจทก์จึงไม่มีสิทธิแต่การที่จำเลยผิดสัญญาทำให้โจทก์ขาดประโยชน์ที่จะได้รับค่าเช่าที่ดินตามสัญญา ค่าเสียหายที่โจทก์มีสิทธิเรียกร้องจากจำเลยได้จึงควรเท่ากับจำนวนเงินดังกล่าว”

๓. ดังที่กล่าวข้างต้น การเลิกสัญญาจะต้องมีสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิใช่คู่สัญญาจะใช้สิทธิเลิกสัญญาได้ตามใจชอบ เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันเลิกสัญญาอันเป็นการเลิกสัญญาโดยความตกลง การเลิกสัญญาตามมาตรา ๓๘๖ เป็นนิติกรรมฝ่ายเดียว เมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญา และได้แสดงเจตนาเลิกสัญญาถึงคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งโดยชอบ ย่อมมีผลเป็นการเลิกสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายที่มีสิทธิเลิกสัญญาแม้จะแสดงเจตนาเลิกสัญญา สัญญาก็ไม่เลิก<sup>๗</sup> และตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘๖ วรรคสอง เมื่อคู่สัญญาฝ่ายที่มีสิทธิเลิกสัญญา ได้แสดงเจตนาเลิกสัญญาแล้ว ก็ไม่อาจถอนการแสดงเจตนาดังกล่าวได้

๔. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติถึงสิทธิในการเลิกสัญญาไว้

เมื่อสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้บังคับชำระหนี้ได้ ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำอันหนึ่งอันใด เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับให้บุคคลภายนอกกระทำการอันนั้นโดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่ายให้ก็ได้ แต่ถ้าวัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำนิติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งไซ้ ศาลจะสั่งให้ถือเอาตามคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้ก็ได้

ส่วนหนี้ซึ่งมีวัตถุเป็นอันจะให้งดเว้นการอันใด เจ้าหนี้จะเรียกร้องให้หรือถอนการที่ได้กระทำลงแล้วนั้นโดยให้ลูกหนี้เสียค่าใช้จ่าย และให้จัดการอันควรเพื่อกาลภายหน้าด้วยก็ได้

อนึ่งบทบัญญัติในวรรคทั้งหลายที่กล่าวมาาก่อนนี้ หากกระทบกระทั่งถึงสิทธิที่จะเรียกเอาค่าเสียหายไม่”

<sup>๕</sup> ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๙๑

“เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้ว คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ทั้งนี้จะให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิของบุคคลภายนอกหาได้ไม่

ส่วนเงินอันจะต้องใช้คืนในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้าด้วย คิดตั้งแต่เวลาที่ได้รับไว้ ส่วนที่เป็นงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สินนั้น การที่จะขอใช้คืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ หรือถ้าในสัญญาที่กำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทนก็ให้ใช้ตามนั้น

การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากกระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่”

<sup>๖</sup> ศาสตราจารย์ศักดิ์ สนองชาติ, คำอธิบาย นิติกรรมและสัญญา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, ๒๕๕๑), ๕๐๒ - ๕๐๓

<sup>๗</sup> เรื่องเดียวกัน, ๕๐๓.



เพียง ๒ ประการ คือ (๑) สิทธิเลิกสัญญาโดยบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย และ (๒) สิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญา ซึ่งตามข้อหาเรื่องนี้เป็นกรณีที่ผู้ว่าจ้างมีสิทธิเลิกสัญญา โดยข้อสัญญาอันเนื่องจากลูกหนี้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขที่ กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญานั้น เป็นกรณีที่กฎหมายยอมรับรองหลักความศักดิ์สิทธิ์ของ การแสดงเจตนาว่าคู่สัญญาตกลงให้สิทธิในการเลิก สัญญาต่อกันไว้เป็นเช่นกันก็เป็นไปตามนั้น มีข้อยกเว้น เพียงว่าข้อตกลงดังกล่าวจะต้องไม่ต้องห้ามขัดแย้งโดย กฎหมายหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน อันจะทำให้ข้อตกลง ดังกล่าวเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐

๕. เมื่อคู่สัญญาฝ่ายที่มีสิทธิเลิกสัญญา ได้ใช้สิทธิ เลิกสัญญาโดยการแสดงเจตนาเลิกสัญญาแล้ว คู่สัญญา แต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะ ดังที่เป็นอยู่เดิม ซึ่งการกลับคืนสู่ฐานะเดิมของคู่สัญญา จะต้องดำเนินการอย่างไรนั้น ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๙๑ แต่ทั้งนี้การ กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมนั้นจะต้องไม่ทำให้ เสียชื่อเสียงแก่สิทธิของบุคคลภายนอก สำหรับในกรณี สัญญาจ้างก่อสร้าง ศาลฎีกาได้เคยมี **คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ ๗๖๑๘/๒๕๕๒** ความว่า เมื่อสัญญาเลิกกัน คู่สัญญาต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะเดิม การกำหนดค่าของงานที่จะต้องชดใช้แก่กัน จึงมิใช่เป็น ค่าตอบแทนหรือค่าเสียหาย แต่เป็นหนทางหนึ่งที่จะ สามารถทำให้คู่สัญญากลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ ส่วนค่าของ งานที่จะชดใช้แก่กันนั้น ก็ต้องพิจารณาจากมูลค่าของ งานที่โจทก์ทำให้แก่จำเลยตามความเป็นจริง จะยึดเอา

ค่าจ้างที่จะต้องชำระตามงวดงานที่กำหนดไว้ในสัญญา ที่เลิกกันแล้วมาเป็นหลักเกณฑ์อีกไม่ได้ เพราะค่าจ้างที่ กำหนดให้ชำระตามสัญญานั้นอาจมีการกำหนดสิ่งที่มี ใ้ใช้ค่าของงานลงไปด้วย

**ทั้งนี้ มีข้อพึงระมัดระวังสำหรับหน่วยงานของ รัฐว่า** หากในสัญญาจ้างก่อสร้าง โดยเฉพาะโครงการ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ มีการกำหนด หน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐในการส่งมอบพื้นที่ให้แก่ เอกชนคู่สัญญา แม้ในสัญญาจะกำหนดเป็นเงื่อนไขว่า ผู้รับจ้างจะเริ่มทำงานได้เมื่อได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มงาน จากผู้ว่าจ้างก็ตาม แต่สัญญาประเภทดังกล่าวมักจะ กำหนดเงื่อนไขในลักษณะเป็นหน้าที่ให้แก่หน่วยงาน ของรัฐด้วยว่าจะต้องออกหนังสือแจ้งให้เริ่มงานภายใน ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งนับแต่วันลงนามสัญญา และหาก หน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้างปฏิบัติผิดสัญญาหรือไม่ สามารถส่งมอบพื้นที่ได้ภายในเวลากำหนด นอกจาก จะต้องขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง แล้ว อาจยังต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นให้แก่ผู้รับจ้าง รวมทั้งผู้รับจ้างอาจมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ซึ่งจะทำให้ ดำเนินโครงการดังกล่าวต้องล่าช้าออกไป และอาจส่ง ผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้ง ประโยชน์สาธารณะอันไม่อาจประเมินมูลค่าความ เสียหายได้ ดังนั้น ก่อนลงนามสัญญา หน่วยงานของรัฐ จึงควรเตรียมความพร้อมในเรื่องการส่งมอบพื้นที่เพื่อ ให้ผู้รับจ้างทำงานได้ตามสัญญาให้สอดคล้องกับ แผนการส่งมอบพื้นที่ที่จะได้มีการกำหนดเป็นเงื่อนไข หรือในเอกสารแนบท้ายสัญญาด้วย เพื่อป้องกันมิให้รัฐ เป็นฝ่ายผิดสัญญา





# เจาะ...ฎีกาเด่น



รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์\*  
มนต์ชัย ชนินทรสิลา\*\*  
ภูเทพ ฌฐภณศรายุทธ\*\*\*

การออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดในการณ์ที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกาแล้วคู่ความมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๗/๒๕๖๔ (ปชญ.) ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกา หรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว คำว่า “ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง” หมายถึงระยะเวลาสิ้นสุดที่กำหนดโดยกฎหมาย คือ เมื่อครบกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังตาม ป.วิ.อ. ๑๙๘ และมาตรา ๒๑๖ ในกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกา และคู่ความมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาตามที่ได้ขอขยายระยะเวลาไว้ในการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดย่อมต้องกลับไปใช้ระยะเวลาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายเพื่อมิให้จำเลยผู้ต้องถูกบังคับโทษทางอาญาต้องเสียสิทธิที่จะพึงจะได้รับตามกฎหมายราชทัณฑ์ โจทก์ได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นให้ขยายระยะเวลาฎีกาถึงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ต่อมาโจทก์ไม่ใช้สิทธิฎีกาภายในเวลาที่ขยายไว้ การที่ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นการนำระยะเวลาที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ขยายฎีการวมเข้าด้วยจึงไม่ชอบ

ศาลอาญาได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ แทนศาลชั้นต้นให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๖ ฟังเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ให้โจทก์ฟังเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ขยายระยะเวลาฎีกาถึงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ แต่โจทก์มิได้ฎีกา จำเลยที่ ๒ ย่อมสามารถใช้สิทธิฎีกาได้ถึงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๘ แต่วันดังกล่าวเป็นวันวิสาขบูชาซึ่งเป็นวันหยุดราชการ ระยะเวลาฎีกาของจำเลยที่ ๒ จึงสิ้นสุดวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ อันเป็นวันเริ่มทำการใหม่ตาม ป.พ.พ. มาตรา

๑๙๓/๘ ศาลชั้นต้นย่อมต้องออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๒ นับแต่วันดังกล่าว ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕ โดยระบุให้คดีถึงที่สุดวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่ระบุในการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๒ การออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๑ ที่ ๕ จึงไม่ถูกต้องเช่นกัน ส่วนจำเลยที่ ๑ แม้จะได้รับความว่าได้รับอนุญาตให้ขยายเวลาฎีกา แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ มิได้ฎีกา การออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๑ ย่อมถึงที่สุดในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขหมายจำคุกคดีถึงที่สุดของจำเลยที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕ ให้ถูกต้องด้วย แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕ จะไม่ได้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕ (พิพากษากลับว่า ให้แก้ไขหมายจำคุกคดีถึงที่สุดของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ โดยระบุให้ถึงที่สุดนับแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘)

(กึ่งก้อง สมเกียรติเจริญ - ยงยุทธ แสงรุ่งเรือง - อรพงษ์ ศิริกานต์นนท์)

**ข้อสังเกต** การออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดซึ่งต้องใช้ระยะเวลาตามกฎหมายของศาลชั้นต้น ย่อมมีผลต่อสิทธิและประโยชน์ที่จะพึงได้รับตามกฎหมายราชทัณฑ์ของจำเลยหรือ “นักโทษเด็ดขาด” ผู้ต้องถูกบังคับโดยทางอาญาตามหมายจำคุกคดีถึงที่สุด เช่น สิทธิทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ ประโยชน์ในการเลื่อนชั้น การลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษ เป็นต้น รวมทั้งประโยชน์ตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งให้ใช้บังคับแก่นักโทษเด็ดขาดในวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ

**ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗** บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งตามกฎหมายจะอุทธรณ์หรือฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อาจเป็นต้นไป

\* ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์.  
\*\* รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.  
\*\*\* เจ้าพนักงานคดีชำนาญการพิเศษ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง.



คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกา หรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง ถ้าได้มีอุทธรณ์ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ และศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา หรือศาลชั้นต้นซึ่งพิจารณาคดีเรื่องนั้นใหม่มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๒ คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ ได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

สำหรับตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับกร ออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดที่วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน อาทิจ ฎ. ๔๔๑๙/๒๕๖๔ <sup>๑</sup>

ฎ. ๖๕๒๐/๒๕๖๒ ศาลชั้นต้นอนุญาตให้จำเลยขยาย ระยะเวลาอุทธรณ์ครั้งที่สองได้ถึงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เมื่อจำเลยไม่ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนด คำพิพากษาย่อมถึง ที่สุดนับแต่ระยะเวลานั้นสิ้นสุดลงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ แม้อต่อมาจำเลย จะอุทธรณ์คำสั่งที่ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา อุทธรณ์ครั้งที่สามก็ตาม แต่ในที่สุดจำเลยได้ยื่นคำร้อง ขอถอนอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำสั่งอนุญาตให้ จำเลยถอนอุทธรณ์คำสั่งได้ กรณีจึงไม่มีเหตุให้คำพิพากษาที่ ถึงที่สุดแล้วต้องเปลี่ยนแปลง โดยต้องถือว่าคำพิพากษา ถึงที่สุดในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ อันเป็นวันที่จำเลยยื่นคำร้องขอถอน อุทธรณ์คำสั่งนั้น จึงไม่ชอบ ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น

ฎ. ๘๑๔๑-๘๑๔๕/๒๕๖๑ ...เมื่อจำเลยที่ ๙ ยื่นฎีกา และศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกา คดีของจำเลยที่ ๙ จึงอยู่ ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา การที่จำเลยที่ ๙ ยื่น คำร้องขอถอนฎีกา คดีของจำเลยที่ ๙ ย่อมเป็นที่สุดนับแต่ วันที่ศาลฎีกามีคำสั่งจำหน่ายคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ซึ่งโดยปกติจะยื่น หลังไปถึงวันที่จำเลยที่ ๙ ยื่นคำร้องขอถอนฎีกา จึงไม่อาจ ออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดย้อนหลังไปถึงวันที่อ่าน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้จำเลยที่ ๙ ฟังตามที่จำเลยที่ ๙ ขอได้ ให้ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดแก่จำเลย ที่ ๙ นับแต่วันยื่นคำร้องนี้

ฎ. ๒๙๕๙/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาล อุทธรณ์ภาค ๒ ให้จำเลยที่ ๒ ฟังเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ หลังจากนั้นวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นได้อ่าน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ให้โจทก์ฟัง โจทก์ยอมมีสิทธิ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ได้ภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันที่อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง ครบกำหนดที่โจทก์สามารถ ยื่นฎีกาได้ภายในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งตรงกับ วันเสาร์อันเป็นวันหยุดราชการ ระยะเวลายื่นฎีกาจึงสิ้นสุด ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ อันเป็นวันเริ่มทำการใหม่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๘ เมื่อโจทก์ไม่ฎีกา คดีจึงถึงที่สุดใน วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๖ อันเป็นวันสิ้นกำหนดระยะเวลา ฎีกา ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๕ ฉะนั้น จำเลยที่ ๒ จะยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้น ออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดว่าคำพิพากษาได้ถึงที่สุดแล้ว เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ หาได้ไม่

<sup>๑</sup> ฎ. ๔๔๑๙/๒๕๖๔ ป.วิ.อ. มิได้บัญญัติเรื่องคดีถึงที่สุดตั้งแต่เมื่อใดได้โดยเฉพาะ จึงต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง มาใช้บังคับ เท่าที่พอจะใช้บังคับได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ซึ่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกา หรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง...” ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว คำว่า “ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง” หมายถึง ระยะเวลาสิ้นสุดที่กำหนดโดยกฎหมาย คือ เมื่อครบกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟังตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๑๖, ในกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกา และคู่ความมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา ตามที่ได้ขอขยายระยะเวลาไว้ ในการออกหมายจำคุกคดีถึงที่สุดย่อมต้องกลับไปใช้ระยะเวลาตามกฎหมาย เพื่อมิให้จำเลยผู้ต้องถูกบังคับ โดยทางอาญาต้องเสียสิทธิที่จะพึงได้รับตามกฎหมายราชทัณฑ์ ศาลอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ถึง ที่ ๖ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ให้โจทก์และโจทก์ร่วมทั้งสองฟังเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ขยายระยะเวลายื่นฎีกาในส่วนของจำเลยที่ ๔ ไปจนถึงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โจทก์มิได้ยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๔ อีกทั้งจำเลยที่ ๔ ไม่ได้ยื่นฎีกา จากบทบัญญัติ ของกฎหมายที่ได้กล่าวมาแล้วศาลชั้นต้นย่อมต้องออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๔ นับแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘ การที่ ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๔ โดยระบุว่คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จึงเป็นการไม่ชอบ, ศาลชั้นต้นออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๕ โดยระบุให้คดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นวันเดียวกับกับที่ระบุในการออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๔ การออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดให้แก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๕ จึงไม่ถูกต้องเช่นกัน ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๕ ให้ถูกต้องด้วย แม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๕ จะไม่ได้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ พิพากษาลงรับว่า ให้แก้ไขหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดของจำเลยที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕ โดยระบุให้คดีถึงที่สุดนับแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘ (ฎ. ๙๕๓๔/๒๕๕๓, ๘๘๗๒/๒๕๕๓, ๑๐๙๘๔/๒๕๕๑) วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน.

## Year in Review: Legal Services and Legal Technology

จากการเสวนาโต๊ะกลม/แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้บริหารระดับสูงสุดของบริษัทที่ให้บริการทางกฎหมายและเทคโนโลยีทางกฎหมาย ผู้บริหารของบริษัทต่าง ๆ ได้สะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๒๒ และเสนอแนะมุมมองต่าง ๆ ที่น่าจะเกิดขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๒๓ (CEO Roundtable With Ari Kaplan: Legal services and legal tech CEOs reflect on 2022 and offer perspectives for 2023)

CEO = Chief Executive Officer ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (ผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในฝ่ายบริหารของบริษัทหรือหน่วยงาน); **reflect** v. สะท้อนให้เห็น แสดงให้เห็น ส่อให้เห็น; **offer** v. เสนอ ให้ แสดง synonyms: give, grant, provide, suggest; **perspective** n. มุมมอง ทศนคติ

ประเด็นแรกในการพูดคุย เกิดจากการตั้งคำถามว่า **Where have you found opportunities in the past year?** (เรื่องใดหรือจุดใดที่คุณ/บริษัทของคุณได้พบกับโอกาส (ในการทำธุรกิจ) ในช่วงปีที่ผ่านมา?) เรื่องที่มีการพูดถึง เช่น ระบบบริหารจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของนายความ (**spend management**) โดยระบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดความจำเป็นที่พนักงานจะต้องกรอกข้อมูลรายงานค่าใช้จ่ายหรือต้องเก็บใบเสร็จรับเงินไว้เป็นหลักฐานในการเบิกจ่าย (to **eliminate** the **need** for **employees** to complete expense reports or **collect** receipts) งานเหล่านี้ถือเป็นงานทางด้านธุรการที่ไม่มีความจำเป็นที่นายความจะต้องแบ่งเวลามาจัดทำ (any

unnecessary administrative work) หากองค์กรใดมีระบบส่วนนี้ที่ดีจะเป็นวิธีการเพิ่มความน่าสนใจในการทำงานกับองค์กรนั้น ๆ (a way to increase the appeal of working at an organization)

**eliminate** v. ขจัด กำจัด ตัดทิ้ง ลบทิ้ง synonyms: eradicate, annihilate, erase, exterminate; **need** n. ความจำเป็น ความต้องการ; **employee** n. ลูกจ้าง พนักงาน; **collect** v. รวบรวม เก็บรวบรวม

ในสหราชอาณาจักร มีการออกกฎหมายยอมให้มีตารางการทำงานที่ยืดหยุ่น (In the U.K., we now have legislation **permitting** a **flexible** work schedule) แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีลักษณะเป็นไปตามดุลยพินิจ (**discretionary**) (ของแต่ละองค์กร) อย่างไรก็ตาม ยังมีการเคลื่อนไหว/ความไม่นิ่ง/ความไม่ชัดเจนอยู่มากเกี่ยวกับวิธีการที่คนจะทำงานและการทำงานลักษณะใดถือว่ายอมรับได้ (there is a lot of movement around how people work and what is **acceptable**.)

**permit** v. อนุญาต อนุมัติ ยินยอม synonyms: accept, enable, authorize; **flexible** adj. ยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงได้ ที่ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ synonym: adjustable; **discretionary** adj. subject or left to one's own **discretion**; **discretion** n. the power or right to decide or act according to one's own judgement (อำนาจหรือสิทธิที่จะตัดสินใจหรือกระทำตามที่ตนเองได้พิจารณาแล้ว);

\* ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา.  
คำแปลภาษาอังกฤษจาก [www.dictionary.com](http://www.dictionary.com) และ [www.thesaurus.com](http://www.thesaurus.com)



freedom of judgment or choice (เสรีภาพ/ความเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือการเลือก); **acceptable** adj. ที่ยอมรับได้ สามารถรับได้ synonyms: satisfactory, agreeable

ในแง่ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในสำนักงานกฎหมายพบว่า มีทั้งการแยกย่อยเพิ่มขึ้นของกลุ่มงานหรือแผนก รวมทั้งการรวมกลุ่มงานหรือแผนกเข้าด้วยกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่แน่นอนเป็นอย่างมาก (We see a lot of change in our law firms, with some spinning off into smaller practice groups and a lot of consolidation among others, which has been driving a massive amount of uncertainty.) ดังนั้นคำแนะนำที่ได้ให้แก่อำนาจกฎหมายจะเกี่ยวกับความยั่งยืน/ความคงอยู่ของสำนักงานกฎหมายและการลดความเสี่ยง (That has allowed us to advise them on longevity and risk reduction)

**longevity** n. อายุยืน ความยั่งยืน ช่วงชีวิต; **risk** n. การเสี่ยง ภัยอันตราย; **reduction** n. การลดลง synonyms: decline, cut

ประเด็นต่อมาที่มีการพูดคุยเกิดจากคำถาม **Where do you expect to focus in 2023?** (คุณคาดหวังใดที่คุณจะเน้น(ในเรื่องการให้บริการ) ในปี ค.ศ. ๒๐๒๓?) ผู้เข้าร่วมเสวนาหลายคนพูดถึงเรื่องวัฒนธรรมของบริษัท/องค์กร (company culture) การมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า/ลูกค้าและการสร้างความน่าเชื่อถือ ซึ่งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเมื่อพบหน้ากัน แต่ลูกค้า/ลูกค้าส่วนหนึ่งอาจจะชอบมากกว่าที่จะได้พูดคุยกันทางไกล/ทางออนไลน์ (With respect to customer engagement and building trust, that tends to happen in person, but many prefer to interact remotely.)

**engagement** n. การพัวพันอยู่กับ ข้อตกลง synonym: involvement; **trust** n. ความเชื่อใจ ความไว้วางใจ; **prefer** v. ชอบมากกว่า; **interact** v. มีปฏิสัมพันธ์กับ synonyms: communicate, connect, relate

ส่วนประเด็นทักษะที่เป็นที่ต้องการมากที่สุดและที่บริษัทเหล่านี้จะค้นหาบุคลากรที่มีทักษะดังกล่าวในอนาคตอันใกล้ นั้น มาจากคำถามที่ว่า **Are there particular skills that have been in highest demand and that you expect to continue to seek out in the coming year?** คำตอบคือ ทักษะในการปรับตัว (we now have a very concerted effort to hire professionals that are highly adaptable) เนื่องจากอัตราการเปลี่ยนแปลงในโลกที่เราอยู่ในปัจจุบันดูประหนึ่งว่ามีแต่จะเร่งขึ้น (because the rate of change that we live in just seems to continue to accelerate.)

**adaptable** adj. able to adjust oneself readily to different conditions: an adaptable person.

**accelerate** v. เร่ง เร่งความเร็ว เพิ่มความเร็ว ในคำถามสุดท้าย เป็นการสอบถามให้ผู้เข้าร่วมเสวนาคาดการณ์ทิศทางเนื้อหาของผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายในปี ค.ศ. ๒๐๒๓ (**Where do you see the legal profession headed in 2023?**) คำตอบโดยสรุปคือ งานเกี่ยวกับตลาดทุนน่าจะลดลง (We saw a slowdown in capital markets.) แต่ทางด้านระงับข้อพิพาทน่าจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (We think there is going to be a continuation of legal demand on the dispute side.)

**head** v. มุ่งหน้าไป มุ่งไปทาง; **slowdown** n. a slowing down or delay in progress, action, etc.; **demand** n. ความต้องการ



# วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง



รวิทร์ ชัยภักดิ์รภัค\*

## ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ วิชากฎหมายอาญา

### คำถามข้อ ๔<sup>๑</sup>

เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลากลางวัน นายหนึ่งเข้าไปในบ้านของนายสอง เพื่อทวงเงินที่ นายสองยืมไปจากนายหนึ่งโดยไม่ได้ทำสัญญากู้ยืม กันไว้ แต่นายสองไม่มีเงินที่จะชำระหนี้คืน นายหนึ่ง จึงพูดขอกุญแจรถยนต์จากนายสอง นายสองไม่ให้และ ไล่ นายหนึ่งออกจากบ้าน นายหนึ่งไม่ยอมออกไป แต่ กลับหยิบกุญแจรถยนต์ของนายสองใส่กระเป๋าเสื้อของตน พร้อมทั้งนำสัญญากู้ยืมออกมาวางแล้ว บอกให้นายสองลงชื่อในสัญญากู้ยืมดังกล่าว นายสองจะลุกขึ้นหนี นายหนึ่งตบศีรษะนายสอง ๑ ครั้ง นายสองจึงยอมลงชื่อในสัญญากู้ยืมให้ไป จากนั้นนายหนึ่งออกจากบ้านของ นายสองโดยขับรถยนต์

ให้วินิจฉัยว่า นายหนึ่งมีความผิดตามประมวล กฎหมายอาญาฐานใดหรือไม่

### ธงคำตอบ

การที่นายหนึ่งเข้าไปในบ้านนายสองเพื่อทวงเงิน ที่นายสองยืมไปถือว่าเป็นการเข้าไปในบ้านของนายสอง โดยมีเหตุอันสมควร จึงไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก แต่ เมื่อนายสองไล่ให้นายหนึ่ง ออกจากบ้านแล้ว นายหนึ่ง จึงไม่มีสิทธิที่จะอยู่ในบ้านของนายสองอีก การที่ นายหนึ่งยังคงอยู่ในบ้าน นายหนึ่งจึงมีความผิดฐาน บุกรุกเคหสถานของผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๔ และการที่นายหนึ่งตบศีรษะนายสอง เพื่อ ให้นายสองยอมลงชื่อในสัญญากู้ยืมเงินเท่านั้น จึงไม่ใช่

เป็นการใช้กำลังประทุษร้าย อันจะเป็นความผิดฐาน บุกรุกเคหสถานของผู้อื่นโดยใช้กำลังประทุษร้ายตาม มาตรา ๓๖๕ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖๔ แต่อย่างใด (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๑๕/๒๕๖๓)

การบังคับชำระหนี้คืนจากลูกหนี้มีกฎหมาย กำหนดขั้นตอนในการฟ้องร้องดำเนินคดีและบังคับคดี ไว้อยู่แล้ว หากนายหนึ่งต้องการบังคับชำระหนี้จาก นายสอง นายหนึ่งต้องดำเนินการภายใต้กรอบหรือ หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ การที่นายหนึ่งนำ รถยนต์ของนายสองไปเก็บไว้ เป็นประกันหนี้โดยพลการ เช่นนี้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจใด ๆ ตามกฎหมาย ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ ด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง อันเป็นการเอากุญแจ รถยนต์และรถยนต์ของนายสองไปโดยทุจริตแล้ว การกระทำของนายหนึ่งจึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ในเคหสถาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๘) วรรคหนึ่ง

การที่นายหนึ่งตบศีรษะของนายสอง ไม่ได้ดับเพื่อ ให้เกิดความสะตอกแก่การลักทรัพย์หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือให้นายสองยินยอมให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือทรัพย์ นั้นไว้ แต่เป็นการตบศีรษะนายสองเพื่อให้นายสองยอม ลงชื่อในสัญญากู้ยืม จึงเป็นการกระทำที่แยกจากการ เอารถยนต์ของนายสองไปไม่ใช่เป็นการให้ยืมให้ซึ่ง ทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้อันจะเป็นความ ผิดฐานชิงทรัพย์ การกระทำของนายหนึ่งในส่วนนี้จึง เป็นความผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำสัญญากู้ยืมอันเป็น

\* ผู้ช่วยเลขานุการรองอัยการสูงสุด, อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

<sup>๑</sup> สอบเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

เอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๘ วรรคสอง และทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๙๑ (เทียบ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๓๒/๒๕๖๑)

**หมายเหตุ** ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาข้อนี้แบ่งเป็นประเด็นใหญ่ ๆ ได้สามประเด็นด้วยกันตามย่อหน้าของธงคำตอบ ผู้เขียนจึงขอวิเคราะห์เรียงตามย่อหน้าดังกล่าว ดังนี้

**๑. ธงคำตอบย่อหน้าที่ ๑** ประเด็นความผิดฐานบุกรุกเคหสถานของผู้อื่น ได้มีการนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๑๕/๒๕๖๓ มาแต่งเป็นประเด็นย่อยของคำถาม ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ดังนี้ “ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยบุกรุกเข้าไปในเคหสถานที่อยู่อาศัยของโจทก์ร่วมแล้วจึงใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายโจทก์ร่วม เป็นการบุกรุกโดยมีมูลเหตุชกุงใจเพื่อจะเข้าไปใช้กำลังประทุษร้ายโจทก์ร่วมเท่านั้น เมื่อจำเลยไม่ได้ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายโดยมีมูลเหตุชกุงใจเพื่อที่จะบุกรุกเข้าไปในเคหสถานของโจทก์ร่วมแล้ว การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานบุกรุกโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๕ (๑) แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ ศาลก็ไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดดังกล่าวได้ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๖๕ (๑) มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกาขึ้นมา ศาลฎีกามีอำนาจยับยั้งขึ้นวินิจฉัย

และแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕”

จากคำวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกานี้ตีความได้ว่า ผู้ที่จะกระทำผิดตามมาตรา ๓๖๕ (๑) ต้องใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อที่จะบุกรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์หรือเคหสถานฯ ของผู้เสียหาย ไม่ใช่บุกรุกเข้ามาแล้วจึงใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานของผู้เขียนเคยเห็นสำนวนคดีบางสำนวนมีการตั้งข้อหาตามมาตรา ๓๖๕ (๑) มาด้วยแต่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ของกฎหมาย เช่น คนร้ายบุกรุกเข้ามาแล้วถึงจะได้มีการทำร้ายร่างกายกัน เช่นนี้พนักงานอัยการอาจต้องสั่งไม่ฟ้องมาตรา ๓๖๕ (๑) แล้วสั่งฟ้องเฉพาะมาตรา ๓๖๔ เป็นต้น

**๒. ธงคำตอบย่อหน้าที่ ๒** ประเด็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถาน แนวทางของธงคำตอบประเด็นนี้ประสงค์จะไม่ให้เจ้าหน้าที่ใช้ช่องทางหรือวิธีการบังคับชำระหนี้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดขั้นตอนในการฟ้องร้องดำเนินคดีและบังคับคดีไว้อยู่แล้ว เช่นนี้ผู้ให้กู้ยืมเงินบางคนจึงเลือกใช้วิธีการจำนอง จำน่า หรือนำโฉนดที่ดินยึดถือไว้เป็นประกันในขณะที่ทำสัญญากู้ยืมเงิน<sup>๒</sup> โดยแม้ธงคำตอบประเด็นนี้ไม่ได้อ้างคำพิพากษาศาลฎีกาใด แต่เมื่อผู้เขียนพิจารณาเปรียบเทียบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๓๒/๒๕๖๑ แล้วเห็นว่าวินิจฉัยในแนวเดียวกัน ดังนี้

**คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๓๒/๒๕๖๑** วินิจฉัยว่า “คืนเกิดเหตุ จำเลยกับผู้เสียหายเจรจาเรื่องหนี้สินกัน

<sup>๒</sup> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๙๔/๒๕๔๖ วินิจฉัยว่า “ผู้ร้องเป็นผู้ครอบครองโฉนดที่ดินโดยจำเลยผู้เป็นลูกหนี้เงินกู้มอบให้ยึดถือเป็นประกันเงินกู้ ผู้ร้องจึงมีสิทธิยึดถือโฉนดที่ดินไว้เป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้จนกว่าจะได้รับชำระหนี้คืนโดยอาศัยข้อตกลงในหนังสือสัญญากู้ยืม แต่สิทธิยึดถือโฉนดที่ดินดังกล่าวเป็นเพียงบุคคลสิทธิบังคับกันได้ในระหว่างคู่สัญญาไม่สามารถเขียนแก่บุคคลอื่นได้ส่วนสิทธิติดหน่วงตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๔๑ หมายถึงการที่ผู้ครอบครองได้ครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นและมีหนี้อันเป็นคุณแก่ผู้ครอบครองเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ครอบครองนั้น หนี้ที่ผู้ร้องมีเป็นเพียงหนี้เงินกู้ที่ผู้ร้องจะได้รับชำระหนี้คืนเท่านั้น หาได้เป็นคุณแก่ผู้ร้องเกี่ยวกับที่ดินโฉนดดังกล่าวไม่ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีทำการบังคับคดีแก่ที่ดินดังกล่าว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิยึดหน่วงโฉนดที่ดินฉบับพิพาท ผู้ร้องต้องส่งต้นฉบับที่ดินดังกล่าวแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อทำการบังคับคดีต่อไป”





แล้วต่อมาจำเลยนำรถยนต์และกุญแจรถยนต์ของผู้เสียหายไป ซึ่งต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจเข้าตรวจยึดรถยนต์คันดังกล่าวได้จากร้านรับซื้อของเก่า รถยนต์ยังคงอยู่ในสภาพเดิม ไม่มีการดัดแปลงเปลี่ยนแปลงสภาพ แสดงว่าจำเลยต้องการนำรถยนต์ไปเก็บไว้เป็นการประกันหนี้เพื่อให้ผู้เสียหายมาชำระหนี้คืนแก่จำเลย แต่การบังคับชำระหนี้คืนจากลูกหนี้มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนให้ฟ้องร้อง ดำเนินคดีและบังคับคดีไว้เรียบร้อยแล้ว หากจำเลยต้องการบังคับชำระหนี้จากผู้เสียหาย จำเลยย่อมจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบหรือหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ การที่จำเลยนำรถยนต์ของผู้เสียหายไปเพื่อเป็นการประกันหนี้โดยผลการเช่นนี้จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจใด ๆ ตามกฎหมาย ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองอันเป็นการเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปโดยทุจริตแล้ว การกระทำของจำเลยกับพวกจึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์

การที่จำเลยตบตีระชผู้เสียหายนั้น ไม่ได้ตบเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือให้ผู้เสียหายยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ แต่เป็นการตบตีระชเพื่อบังคับให้ผู้เสียหายเขียนสัญญากู้ยืมเงิน ดังนั้น การตบตีระชผู้เสียหายกับการเอารถยนต์ของผู้เสียหายไปจึงเป็นการกระทำที่แยกขาดจากกัน ไม่ใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้สะดวกแก่การพาทรัพย์นั้นไปหรือให้ยื่นให้ ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ อันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ (๑) และทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตราย แก่กายหรือจิตใจ ตามมาตรา ๒๙๑ แยกต่างหากจากกัน”

**๓. ธงคำตบย่อหน้าที่ ๓** ประเด็นความผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำสัญญากู้ยืมอันเป็นเอกสารสิทธิ และ

ทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ โดยได้มีการนำคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๓๒/๒๕๖๑ ข้างต้น มาแต่งเป็นประเด็นย่อยของคำถาม นอกจากนั้นจะเห็นว่าธงคำตอบของข้อนี้ ในย่อหน้าที่ ๑ และ ๓ นั้น จะมีธงคำตอบในทางปฏิเสธด้วย กล่าวคือ ไม่ใช่แค่ตอบว่านายหนึ่งกระทำความผิด แต่ต้องตอบว่าการกระทำของนายหนึ่งไม่เป็นความผิดอะไรด้วย ได้แก่ ธงคำตอบย่อหน้าที่ ๑ ความว่า “...การที่นายหนึ่งตบตีระชนายสอง เพื่อให้ นายสองยอมลงชื่อในสัญญากู้ยืมเงินเท่านั้น จึงไม่ใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้าย อันจะเป็นความผิดฐานบุกรุกเคหสถานของผู้อื่นโดยใช้กำลังประทุษร้าย...” และธงคำตอบย่อหน้าที่ ๓ ความว่า “...การที่นายหนึ่งตบตีระชของนายสอง ไม่ได้ตบเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือพาทรัพย์นั้นไป หรือให้นายสองยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือทรัพย์นั้นไว้...” เพราะฉะนั้นหากนักศึกษาไม่ตอบในประเด็นดังกล่าวด้วยก็จะเสียคะแนนไป

### **เคล็ด (ไม่) ลับ**

(๑). วิธีการจับประเด็นแนวข้อสอบที่จะมีธงคำตอบในทางปฏิเสธนี้ ให้นักศึกษาอ่านค้นหาประเด็นของข้อสอบดี ๆ หากคำถามพยายามจะชี้นำไปตบตอบเรื่องอะไร แต่นักศึกษามั่นใจว่าตัวละครในข้อสอบไม่ได้กระทำความผิดเช่นนั้น (ซึ่งนักศึกษาต้องแม่นกฎหมายและแม่นฎีกา) ก็มีแนวโน้มสูงที่จะมีธงคำตอบในทางปฏิเสธ นอกจากนั้นวิธีเพิ่มทักษะในการทำข้อสอบประเภทนี้ก็คือต้องหมั่นทำข้อสอบเก่าบ่อย ๆ

(๒). จากประสบการณ์การตรวจข้อสอบเนติบัณฑิตของผู้เขียน ผู้เขียนเลยลองกะเกณฑ์ให้คะแนนในแต่ละประเด็น เห็นว่าย่อหน้าแรกน่าจะกำหนดคะแนนให้ ๔ คะแนน ย่อหน้าที่สองน่าจะให้ ๓ คะแนน และย่อหน้าที่สามน่าจะให้ ๓ คะแนน



# สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ “ตอนจบ”



พลวัฒน์ โรจน์บุญฤทธิ์\*

## ต่อจากฉบับที่แล้ว

### ๕. การกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดกฎหมาย หลายบท

๕.๑ กรณีที่การกระทำใดเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดทางพินัยหลายบท กฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๕ ได้กำหนดให้ใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย แต่อย่างไรก็ตามหากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยและผู้ถูกกล่าวหาได้ชำระค่าปรับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ในความผิดทางพินัยบทใดบทหนึ่งแล้ว ไม่ว่าจะจะเป็นบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดหรือไม่ ก็ให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ

เช่น นาย ก. ทำการขนส่งสัตว์โดยที่รถยนต์บรรทุก ซึ่งเป็นพาหนะขนส่งไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและไม่มี การบำรุงรักษา การกระทำของนาย ก. ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๔ และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท นอกจากนี้ การกระทำของนาย ก. ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖ ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท ดังนั้น หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่

ของรัฐได้ดำเนินการมีคำสั่งปรับเป็นพินัยแก่นาย ก. ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และนาย ก. ได้ชำระค่าปรับไปแล้ว ย่อมทำให้ความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นอันยุติไปด้วยเช่นกัน

๕.๒ กรณีที่การกระทำใดเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดทางอาญา และความผิดทางอาญานั้นสามารถเปรียบเทียบได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๖ (๓) (๔) ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป และเมื่อผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว ก็ให้คดีอาญาเป็นอันเลิกกันด้วย เว้นแต่ปรากฏว่าได้มีการชำระค่าปรับในคดีอาญาไปก่อนแล้ว ก็ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ

เช่น นาย ก. สาदन้ำโสโครกใส่ นาย ข. ซึ่งยืนอยู่บนถนนสาธารณะ การกระทำของนาย ก. ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๓ ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท นอกจากนี้ การกระทำของนาย ก. ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๑ ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ดังนั้น หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการมีคำสั่งปรับเป็นพินัยแก่นาย ก. ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ

\* อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด, กรมการพิธีการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ....  
นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เนติบัณฑิตไทย, นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



บ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และนาย ก. ได้ชำระค่าปรับไปแล้ว ย่อมทำให้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ เป็นอันเลิกกัน แม้ว่านาย ข. จะไม่ได้ยินยอมก็ตาม แต่ในกรณีนี้ไม่ตัดสิทธินาย ข. ที่จะเรียกค่าเสียหายจากการกระทำของนาย ก.

๕.๓ กรณีที่การกระทำใดเป็นกรรมเดียวเป็นทั้งความผิดทางพินัยและความผิดทางอาญา และความผิดทางอาญานั้นไม่สามารถเปรียบเทียบได้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๖ (๑) (๒) ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัยและแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป แต่ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้ดำเนินการปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าวย่อมไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญาต่อไป

เช่น นาย ก. ขับซึ่รถจักรยานยนต์ชนนาย ข. บนทางเท้า เป็นเหตุให้ นาย ข. ได้รับบาดเจ็บสาหัส การกระทำของนาย ก. ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๗ (๒) ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ (๗) ซึ่งต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท นอกจากนี้ การกระทำของนาย ก. ย่อมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๐ ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาที่ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ดังนั้น หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการมีคำสั่งปรับเป็นพินัยแก่นาย ก. ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และนาย ก. ได้ชำระค่าปรับไปแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าวย่อมไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๐๐ ต่อไป

## ๖. การดำเนินคดีความผิดทางพินัยในชั้นพนักงานอัยการ

๖.๑ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนด พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๓ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการก็ได้

๖.๒ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนคดีความผิดทางพินัยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๕ ได้กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม รวมทั้งมีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำได้ตามที่เห็นสมควร หรือจะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการก็ได้ และหากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นควรสั่งฟ้องให้ดำเนินการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล โดยจะมีหรือไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาลก็ได้

แต่ในกรณีที่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบพร้อมทั้งเหตุผล หากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ทำความเข้าใจแย้งเสนอไปยังผู้ดำรงตำแหน่งเหนือพนักงานอัยการที่มีคำสั่งเพื่อชี้ขาด และเมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือด้วย

๖.๓ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๖ ได้กำหนดให้ในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางพินัย หากพนักงาน





อัยการเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดทาง  
พินัยแต่เป็นความผิดทางอาญาหรือมีการกระทำความ  
ผิดทางอาญารวมอยู่ด้วย ให้พนักงานอัยการแจ้งให้  
พนักงานสอบสวน เพื่อพิจารณาคำเนินคดีอาญาต่อไป

และในการพิจารณาสำนวนคดีความผิดทางอาญา  
หากพนักงานอัยการเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่เป็น  
ความผิดทางอาญาแต่เป็นความผิดทางพินัย หรือมี  
การกระทำความผิดทางพินัยรวมอยู่ด้วย ให้พนักงาน  
อัยการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณา  
ดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป

๖.๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตาม  
พระราชบัญญัตินี้ และการกำหนดผู้ที่มีอำนาจชี้ขาดความ  
เห็นแย้ง พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย  
พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๕ วรรคสี่ ได้กำหนดให้อัยการ  
สูงสุดออกระเบียบให้พนักงานอัยการปฏิบัติได้  
ซึ่งระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดดังกล่าว พระราช  
บัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา  
๓๗ ได้กำหนดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก่อนวัน  
พ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้  
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และระเบียบสำนักงาน  
อัยการสูงสุดดังกล่าวต้องไม่ใช่บังคับก่อนวันที่พระราช  
บัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด  
ดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการประสานและร่วม  
มือกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และ  
ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน รวมทั้ง  
สอดคล้องกับเขตอำนาจของพนักงานอัยการ อัยการ  
สูงสุดจะมีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึง  
แนวปฏิบัติในการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในแต่ละ  
ท้องที่ก็ได้

## ๗. การดำเนินคดีความผิดทางพินัยในชั้นศาล

๗.๑ การดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลนั้น พระราช  
บัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา

๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ ได้กำหนดให้ศาลแขวง  
ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจ หรือศาลชั้นอุ  
พิเศษ เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีความผิด  
ทางพินัย

โดยเมื่อความผิดทางพินัยเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่า  
เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใด ให้ฟ้องที่ศาลนั้น แต่ถ้า  
ความผิดทางพินัยเกิดขึ้นในหลายท้องที่ ให้ฟ้องต่อศาล  
ที่มีเขตอำนาจในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งได้

ในกรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่าความผิดทางพินัยเกิดขึ้น  
ในท้องที่ใด ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดมีที่อยู่ แต่  
ถ้าไม่ทราบที่อยู่ของผู้กระทำความผิด ให้ถือที่อยู่  
ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย  
การทะเบียนราษฎร หากมีผู้กระทำความผิดหลายคน  
ให้ฟ้องต่อศาลที่ผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งมีที่อยู่

๗.๒ วิธีพิจารณาคดีความผิดทางพินัยนั้น พระราช  
บัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา  
๒๘ วรรคสองและวรรคสาม ได้กำหนดให้เป็นไปตาม  
ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่  
ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยข้อบังคับดังกล่าวต้องคำนึงถึง  
ความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่  
ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และจะกำหนดให้ศาล  
พิจารณาลับหลังจำเลยก็ได้ แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็น  
ประการใด จำเลยมีสิทธิแต่งตั้งทนายความหรือบุคคลอื่น  
ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับให้มาต่อสู้  
คดีแทนได้ โดยมีให้ถือว่าเป็นการพิจารณาลับหลัง  
จำเลย และในการส่งเอกสารให้กำหนดให้สามารถส่ง  
ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นที่  
เหมาะสมได้ด้วย ในกรณีสมควรจะกำหนดค่าฤชา  
ธรรมเนียมในการบังคับคดีไว้ด้วยก็ได้ ซึ่งข้อบังคับของ  
ประธานศาลฎีกาดังกล่าว พระราชบัญญัติว่าด้วยการ  
ปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๗ ได้กำหนดให้  
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก่อนวันพ้นกำหนด  
สองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใน  
ราชกิจจานุเบกษา และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา



ดังกล่าวต้องไม่ใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

๗.๓ การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๙ ได้กำหนดให้จะต้องพิจารณาถึง (๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย (๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นที่พ้องเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย (๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัย หรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย และ (๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

## ๘. การอุทธรณ์คำพิพากษา

๘.๑ ปัญหาข้อเท็จจริง พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย

๘.๒ ปัญหาข้อกฎหมาย พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๒ วรรคสอง ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายตามเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา โดยเงื่อนไขดังกล่าวต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้อุทธรณ์และสังคมโดยรวมในการรับภาระค่าใช้จ่ายประกอบกัน

ในส่วนของพนักงานอัยการ เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มิได้กำหนดห้ามไว้เหมือนกับการอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง และมีได้กำหนดเงื่อนไขในการอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายไว้

เหมือนกับผู้กระทำความผิดทางพินัย ดังนั้น พนักงานอัยการจึงมีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายได้ ทั้งนี้ คำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

## ๙. การบังคับคดี

ในกรณีที่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ โดยให้นำความในมาตรา ๒๙/๑ วรรคสองและวรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การบังคับคดีตามคำสั่งศาลด้วยโดยอนุโลม

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๒ ได้กำหนดให้เมื่อได้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาอันเป็นที่สุดท้ายให้ผู้ใดชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้นั้นมิได้ชำระหรือชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน และเกินห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งหรือคำพิพากษาดังกล่าว จะบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อผู้นั้นมิได้ แต่ไม่ใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลา

## ๑๐. อายุความ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๑๑ ได้กำหนดให้คดีความผิดทางพินัย จะต้องมีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือมีการฟ้องคดีภายในกำหนดสองปีนับแต่วันกระทำความผิด มิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัย จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

จบบริบูรณ์





## สวัสดิศรัภ สมาธิกุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

ประกาศสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เรื่อง เลื่อนกำหนดการสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาค ๒ สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ในวันที่อาทิตย์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๖ สอบกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และวันอาทิตย์ที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๖ สอบกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา ณ สนามสอบเนติบัณฑิตยสภา สนามสอบมหาวิทยาลัยสยาม และสนามสอบมหาวิทยาลัยรามคำแหง นั้น

เนื่องจากได้รับแจ้งจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าจะต้องใช้สถานที่จัดสอบภายในของมหาวิทยาลัยฯ ตรงกับวันที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาแจ้งความประสงค์การขอใช้สถานที่นั้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗ ข้อ ๕๐ วรรค ๔ และข้อ ๕๓ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาจึงเลื่อนการสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จากกำหนดเดิมเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๖ สอบกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และวันอาทิตย์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๖ สอบกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

### แผนกตำราและคำบรรยาย

เปิดจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ ๗๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป โดยสามารถจองผ่านระบบออนไลน์ <https://textbook.thethaibar.or.th> (๑ ชุด มี ๑๖ เล่ม)



SCAN QR CODE

- รับผิดชอบเอง ราคาชุดละ ๑,๕๐๐ บาท
- รับผิดชอบต่อรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๑๐๐ บาท (ลงทะเบียน) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)
- รับผิดชอบต่อรษณีย์ ราคาชุดละ ๒,๗๐๐ บาท (ด่วนพิเศษ EMS) (รวมราคาจัดส่งแล้ว)

หมายเหตุ : ผู้ที่เคยจองผ่านระบบออนไลน์แล้วท่านสามารถเข้าสู่ระบบได้โดยใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก (ไม่ต้องลงทะเบียนใหม่)

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๔ และ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๖

### แผนกหนังสือคำพิพากษาฎีกาและวารสาร

- เปิดสั่งจองหนังสือคำพิพากษาฎีกา ประจำปี ๒๕๖๕ ผ่านระบบออนไลน์ ตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป
  - เปิดสั่งจองนิตยสารบทบัญญัติ เล่มที่ ๗๙ ประจำปี ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป
- สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๖ และ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๕

เปิดให้ผู้สนใจสามารถสั่งจอง

**นิตยสารบทบัญญัติ เล่มที่ ๗๙ ประจำปี ๒๕๖๖**

ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ผ่านระบบสั่งจอง

หนังสือคำพิพากษาฎีกาและนิตยสารบทบัญญัติออนไลน์

<https://publication.thethaibar.or.th>

หรือ

Scan QR Code เพื่อเข้าสู่ระบบ



ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ - แผนกหนังสือคำพิพากษาฎีกาและวารสาร

โทร. ๐ - ๒๘๘๗ - ๖๘๑๖ หรือ ๐ - ๒๘๘๗ - ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๕

\* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา





# ข่าว เนติบัณฑิตยสภา



เนติบัณฑิตยสภาจัดพิธีทำบุญตักบาตรข้าวสาร-อาหารแห้ง ถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา และเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๖

วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๘.๓๙ น. นายชาติรี สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีทำบุญตักบาตรข้าวสาร-อาหารแห้งแด่พระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๙ รูป เพื่อถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ให้พระองค์ทรงหายจากพระอาการประชวรในเร็ววัน และเพื่อความเป็นสิริมงคลเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๖ โดยมีนายอำนาจ พวงชมพู เจริญญิก ผู้อำนวยการกอง พนักงานเนติบัณฑิตยสภา นักศึกษาสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และผู้มีจิตศรัทธา ร่วมพิธีฯ ดังกล่าวด้วย ณ บริเวณโถง ชั้น ๑ อาคารเนติบัณฑิตยสภา



เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภาถวายแจกันดอกไม้และลงนามถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา

วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๔.๑๕ น. นายชาติรี สุวรรณิน เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วยผู้อำนวยการกองบริการและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมถวายแจกันดอกไม้และลงนามถวายพระพร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา เพื่อให้ทรงหายจากพระอาการประชวรในเร็ววัน ณ อาคารภูมิสิริมังคลานุสรณ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย



# บรรณาธิการ | กลอง



พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงมีพระราชดำริจัดการตั้งเนติบัณฑิตยสภา เพื่อประสงค์ที่จะบำรุงการศึกษาวิชากฎหมาย ทั้งการรักษาความประพฤติของทนายความให้ตั้งอยู่ในสัจธรรม ให้สาธารณชน ได้อาศัยทนายความซึ่งมีความสามารถและสมควรจะเชื่อถือได้ดียิ่งขึ้น โดยในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้พระราชทานบันทึกร่างเรื่องเนติบัณฑิตยสภาที่พระองค์ได้ทรงจัดทำขึ้น และได้ทรงลงพระบรมนามาภิไธยไว้ข้างท้าย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพระยาอภัยราชา เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ปรีชากำกับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ อธิบดีศาลฎีกา เลือกกรรมการขึ้น ๗ คน ตามพระราชบันทึกร่าง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิศิษฎ์ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายร่างข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา หลังจากที่ได้ทรงตรวจแก้ไขแล้ว จากนั้นได้พระราชทานกลับมาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๗ จึงถือเอาวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๕๗ เป็นวันสถาปนาเนติบัณฑิตยสภา

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ สารวอยพรีใหม่ ๒๕๖๖ โดย ท่านโชติวัฒน์ เหลืองประเสริฐ ประธานศาลฎีกา ในฐานะนายกเนติบัณฑิตยสภา, บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “พระราชดำริจัดตั้งเนติบัณฑิตยสภา : ๑ มกราคม วันก่อตั้งเนติบัณฑิตยสภา” โดย หม่อมราชวงศ์ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “สิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างก่อสร้างกรณีผู้รับจ้างลงมือก่อสร้างก่อนได้รับหนังสือแจ้งให้เริ่มงาน” โดย นาดสินี ยุติธรรมดำรง กล่าวถึง สำนักงาน ก. ขหรือกรณีเนื้องานในส่วนที่ผู้รับจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างไปก่อน ถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา สำนักงาน ก. มีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาหรือปฏิเสธไม่รับมอบงานนั้นได้หรือไม่อย่างไร ฯลฯ, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “การออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดในการกรณีที่คู่ความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์ฎีกาแล้วคู่ความมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชินนทรลีลา และ ภูเทพ วัฒนคุณศรายุธ กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๗/๒๕๖๔ (ประชุมใหญ่) ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกา หรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง ฯลฯ, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Year in Review: Legal Services and Legal Technology” โดย ดร.กนก จุลมนต์ กล่าวถึง คำศัพท์และรูปประโยคจากการเสวนาโต๊ะกลม/แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้บริหารระดับสูงสุดของบริษัทที่ให้บริการทางกฎหมายและเทคโนโลยีทางกฎหมาย, บทความ วิเคราะห์ข้อสอบกฎหมาย : วิธีการตอบและตัวอย่าง” โดย รวินท์ ชัยกวีตรภักดี เสนอเรื่อง “ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ปี พ.ศ. ๒๕๖๔” วิเคราะห์คำถาม ข้อที่ ๔ วิชากฎหมายอาญา, บทความเรื่อง “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕” โดย พลวัฒน์ โรจน์บุญฤทธิ์ เสนอเป็นตอนจบ ปิดท้ายด้วย “มุมน่ารู้” โดย ประเมศวร์ อินทรชุมนุม

สวัสดิ์ปีใหม่ ๒๕๖๖

กฤษฎา บุญยสมิต

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>



## เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงสยาม พิมพ์ชื่อ จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐